

Årsmelding 2024

Rennebu

Forord fra kommunedirektøren

Kommunen skal hvert år utarbeide et årsregnskap med tilhørende årsmelding, jfr. kommune-lovens §14-6/7. Årsmeldingen skal redegjøre om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten som ikke framgår av selve årsregnskapet.

I tillegg til økonomiske forhold skal det redegjøres for tilstanden og eventuelle tiltak i forhold til likestilling, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, internkontroll samt etikk. Årsmeldingen inngår som en del av kommunens samlede årsoppgjør til behandlingen i kommunestyret.

De siste årene har fremstått som uvanlig utfordrende for kommunene – herunder også for Rennebu. Krig i Europa med påfølgende flyktningkrise, høy inflasjon, stadig stigende rentenivå i kombinasjon med reduserte inntekter samt stadig ettervirkninger av pandemien, har satt kommunen på store uforutsette prøver.

Endringer i rammebetingelse må løses gjennom omstillingsvilje og -evne. Slike prøvelser fører også til økt slitasje på ansatte. Noe som blant annet kommer til uttrykk i et høyere sykefravær en vanlig, i særdeleshet innen tjenesteområde helse og omsorg. Høyt sykefravær utfordrer kvalitet og omfang av tjenestene ut til innbyggerne og har ikke minst en økonomisk bakside bl.a. gjennom økt bruk av vikarer og kjøp av kostbare tjenester gjennom byråer som det ikke er tatt tilstrekkelig høyde for i budsjettet. "

Kommunedirektøren har ved flere anledninger, varslet om sannsynlig merforbruk i 2024. Herunder er det særlig pekt på helse- og omsorgstjenestene som har meldt om krevende driftsutfordringer med stort behov for vikarer, ekstrahjelp, kjøp av mannskap fra private byråer samt bruk av overtid for å sikre forsvarlig drift.

Det er igangsatt en omfattende økonomisk omstilling i kommunen. Dette arbeidet startet gjennom en rekke tiltak allerede tidlig i 2023. En prosess som selvsagt har preget hele organisasjonen også gjennom 2024. Viktige stikkord i prosessene er realisme, medvirkning og informasjon. Det har vært vektlagt at prosessen i størst mulig grad skal være transparente.

En ser tegn på at mange av de tiltakene som er satt ut i livet har en positiv effekt. Fra 2023 til 2024 ser vi en klar oppbremsing av ressursbruken innen flere tjenesteområder – hvilket også har vært helt nødvendig. For å komme helt i mål, er det likevel en vei å gå – vi må skru til ytterligere for å sikre en permanent økonomisk bærekraftig drift. Det innebærer fortsatt krevende prosesser og omstillinger. Det er realiteten vi må forholde oss til. Men under forutsetning om at de økonomiske måltallene vi setter oss nås, vil det gis oss vesentlig bedre handlingsrom fremover.

Kommunedirektøren ønsker å rette en stor takk til ansatte for den innsatsen de legger ned hver dag. Vi står overfor utfordringer som krever både omstilling og målrettet arbeid, og det er imponerende å se hvordan de møter dette med engasjement, vilje og stå-på-humør. Deres innsats er helt avgjørende for at

vi skal lykkes med den økonomiske snuoperasjonen vi står overfor. Sammen skaper vi muligheter, finner løsninger og bygger en sterkere fremtid.

Liksvil jeg trekke frem den store og helt avgjørende betydningen av at våre lokalpolitikere spiller på lag trekker i samme retning som administrasjonen. Dette gjennom positive holdningen og konstruktive bidrag i forbindelse med til snuoperasjonen. På den måten unngår vi unødig krisemaksimering som fort kan virke destruktivt og selvforsterkende.

Hovedutfordringen har vært og vil fortsatt være å utnytte kommunens samlede ressurser på en optimal måte til beste for innbyggerne. Kommunen må fortløpende tilpasse driften slik at denne i størst mulig grad samsvarer med utviklingen i de økonomiske rammevilkårene. Likeså må vi tilpasse oss til utviklingen av folketall og demografi. Dette må fanges opp og korrigeres for gjennom god planlegging av driften og vedvarende sterkt fokus på  konomistyring.

Den viktige indikatoren «netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene», var for første gang på lang tid negativt i 2022 med -5,3%, noe som ble ytterligere forverret i 2023 med -8,3% og nå også for 2024 med -5,3%.

Allerede i 2021 (+1,8%) advarte kommunedirektøren om at netto driftsresultat viste en nedadgående kurve og at det ikke var tiden for å «slippe bremsen», men snarere heller stadig mane til ytterligere forsiktighet. Resultatet de siste årene viser at den advarselen var berettiget – dessverre. TBU anbefaler minst +1,75 % i netto resultat over tid, som også har samsvart med Rennebu kommunes vedtatte måltall i de senere års økonomiplaner.

Merk at kommunens lånegjeld har økt dels vesentlig de siste årene. Dette som følge av realisering av flere kostnadskrevende investeringsprosjekt.  kt lånegjeld gir selvsagt økte finanskostnader – som igjen innebærer redusert økonomisk handlefrihet innen ordinær drift. Renter og avdrag på lån utgjør en stadig større andel av løpende driftsutgifter og vil over tid forringe både omfang og kvalitet på tjenesteproduksjonen – noe kommunedirektøren også vil minne om når det fremmes forslag om og eventuelt vedtas nye kostnadskrevende investeringer fremover.

Rennebu er på lik linje med andre kommuner særs viktige tjenesteytere, og helt sentrale for gjennomføring av landets velferdspolitik. Et viktig kjennetegn ved det norske kommune-systemet er som kjent «generalistkommuneprinsippet». Hvilket innebærer at alle kommuner har ansvar for de samme oppgavene og tjenestene, uavhengig av størrelsen og antall innbyggere. Alle kommuner har ansvar for de samme oppgavene og tjenestene. Kommune-direktøren ser dog flere utfordringer med dette prinsippet, herunder det faktum at små kommuner ikke har klart å ta del i befolkningsveksten på landsbasis. De «små kommunene har blitt mindre og de største større».

Det er i dag store økonomiske forskjeller mellom kommuner i Norge, og da særlig mellom skattesterke og skattesvake kommuner. Utvikling av de frie inntektene, som også inkluderer statlige rammetilskudd, har vist en nedadgående kurve for flere små kommuner, deri også for Rennebu – som de siste årene har registrert en reell nedgang i inntektene samtidig som utgiftene eskalerer. Over tid er ikke det bærekraftig. De dårligst stilte kommunene vil i stor grad ikke kunne tilby sine innbyggere tjenester som

er likeverdige med tjenestene i andre kommuner. Dagens system gir de kommunene som allerede har god skatteinntang best økonomiske forutsetninger for å kunne legge ytterligere til rette for næring og arbeidsplasser, og dermed også ytterligere befolkningsvekst. Dette forsterker forskjellene.

Dette utfordrer prinsippet om likeverdige tjenester ved at store inntektsforskjeller opprettholdes og vedvarer over tid. En omlegging er nødvendig for at de skattesvake kommunene på lengre sikt også skal kunne nærme seg de skattesterke, og dermed gis reell mulighet til å tilby sine innbyggere tjenester av samme kvalitet og omfang som de skattesterke. Kommunene er hovedleverandører av tjenester i lokalmiljøene. I tillegg til oppvekst, omsorg og andre velferdstjenester så forvalter vi viktig lovverk om regulering av areal og ressurser, med stor betydning for nærings- og arbeidsliv. Legitimitet og tillit til sektoren er betinget av at kommuner har gode likeverdige rammebetingelser og handlingsrom, og at lokaldemokratiet får virke uten for mye statlig detaljregulering.

For å sikre fortsatt god og forutsigbar tjenesteproduksjon, til tross for stadig mer utfordrende rammebetingelser, søker administrasjonen uavbrutt etter mulig samarbeid med andre kommuner innen ulike tjenesteområder – dels for å redusere sårbarheten ved små enheter. Dette i tråd med kommunestyrets tidligere «bestilling».

Rennebu 01.04.2025

Per Øivind Sundell
Kommunedirektør

Oppsummert 2024

Driftsregnskapet for 2024 viser at kommunens økonomiske situasjon er alvorlig. Kort oppsummert, viser regnskapet at det er brukt 21 millioner kroner mer enn de løpende driftsinntektene gjennom året. Etter at kommunens disposisjonsfond er tømt, er det fortsatt 10,5 millioner kroner det ikke er dekning for. Hovedforklaringene bak merforbruket er at skatteinntekten har vært lavere enn forutsatt i budsjettet, at en har fått høyere pensjonskostnader enn forutsatt, samt at en har hatt merforbruk innen helse og omsorg, samt barnevern.

Kommunen har tidligere igangsatt en økonomisk omstillingsprosess, som videreføres i årene som kommer.

Det vi i det etterfølgende bli gitt uttømmende kommentarer til dette.

Bakteppe – utvikling i disposisjonsfond

Grafen under viser utviklingen i kommunens disposisjonsfond. Denne illustrerer den økonomiske utviklingen de siste årene, og alvoret i den økonomiske situasjonen.

III: Lean ledelse 2025

I årene 2018-2021 var driftsinntektene større enn driftsutgiftene, og dette gjorde at kommunen bygde opp disposisjonsfond ved at merinntektene ble avsatt. I 2021 snudde bildet, og utgiftene ble større enn inntektene. Dette ble dekket opp ved å bruke av fondet.

I 2023 ble det igangsatt en større innsparing. Den grønne grafen viser hvordan utviklingen ville vært om en ikke fikk tatt ut effekt av innsparingen. Oppsamlet vil kommunen bruke 144 millioner kroner mer enn en har i inntekter i økonomiplanperioden, gitt at en ikke har fått effekter av innsparing.

De innsparingstiltakene som ble igangsatt har gitt betydelig effekt, noe som vises i den grå, stiplede grafen. Her er driftsnivået med effekt av innsparinger framført, og en ser at effekten i perioden er ca 50 millioner kroner i økonomiplanperioden.

Når fondene nå er tømt, er det tydelig at de innsparingene som er iverksatt til og med 2024, ikke er tilstrekkelige til å dekke inn ubalansen i drifta. Ved utgangen av perioden vil en ha brukt 95 millioner kroner en ikke har dekning for, om en ikke får redusert driftsnivået.

I budsjettet for 2025 er det tatt ytterligere innsparinger, men merforbruket i 2024 medfører at en må stramme inn ytterligere, for å få en sunn økonomisk balanse. Dette er illustrert i den oransje grafen.

Kommentar vesentligste forutsetninger og avvik drift

Kommunedirektøren skal i årsberetningen kommentere de viktigste forutsetningene for inntekter og utgifter, samt eventuelle avvik mellom regnskap og budsjett for disse. I det etterfølgende gjøres dette opp mot regnskapsskjema 5-4. Skjemaet er forenklet i forhold til det fullstendige skjemaet i regnskapet, ved at skjemat viser tall i hele kroner 1000,-, og at avvik mellom regnskap og budsjett er inntatt i skjemaet. Det er kun de vesentligste avvikene som er kommentert, her avgrenset til avvik større enn 2 millioner kroner.

Det vil senere i rapporten bli gitt mer utdypende kommentarer for de enkelte tjenesteområdene, sammen med vurdering av iverksatte tiltak for 2024.

I tabellen under er inntekter ført med negativt fortegn («minus»), mens utgifter er ført med positivt fortegn (ikke fortegn/»pluss»). Kolonnen for avvik er regnet som revidert budsjett minus regnskap. Når avviket har negativt fortegn, betyr dette at faktisk inntekt i regnskapet er mindre/utgift er større enn forutsatt i budsjettet. Positivt fortegn betyr tilsvarende at faktisk inntekt er større/utgift mindre enn forutsatt i budsjettet.

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd
(regnskapsskjema 1A)

	Regnskap	Budsjett opprinnelig	Budsjett revidert	Regnskap	
	2023	2024	2024	2024	Avvik
1. Rammetilskudd	-120 178	-126 800	-128 800	-124 214	-4 586
2. Inntekts- og formuesskatt	-63 150	-74 000	-74 381	-65 719	-8 662
3. Eiendomsskatt	-21 831	-21 400	-21 900	-22 947	1 047
4. Andre generelle driftsinntekter	-34 516	-26 131	-30 831	-32 688	1 857
5. Sum generelle inntekter	-239 675	-248 331	-255 913	-245 569	-10 344
6. Sum bevilgninger drift, netto	246 246	220 712	222 636	238 810	-16 174
7. Avskrivninger	15 695	16 000	16 000	17 487	-1 487
8. Sum netto driftsutgifter	261 941	236 712	238 636	256 297	-17 661
9. Brutto driftsresultat	22 266	-11 620	-17 276	10 728	-28 004
10. Renteinntekter	-6 992	-7 302	-7 187	-5 566	-1 621
11. Utbytte	-347	-449	-449	-568	119
12. Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler					
13. Renteutgifter	17 016	14 990	16 490	17 610	-1 120
14. Avdrag på lån	14 846	16 000	16 500	16 366	134
15. Netto finansutgifter	24 523	23 239	25 354	27 842	-2 488
16. Motpost avskrivninger	-15 695	-16 000	-16 000	-17 487	1 487
17. Netto driftsresultat	31 094	-4 380	-7 922	21 083	-29 006
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
18. Overføring til investeringer	810	830	880		880
19. Avsetninger til bundne fond	6 236	5 088	3 909	4 329	-420
20. Bruk av bundne driftsfond	-15 663	-8 328	-8 328	-6 783	-1 545
21. Avsetninger til disposisjonsfond	3	6 790	12 822		12 822
22. Bruk av disposisjonsfond	-22 481		-1 362	-8 062	6 701
23. Dekning av tidligere års merforbruk					
24. Sum disponeringer eller dekning av netto dr.r	-31 094	4 380	7 922	-10 516	18 438
25. Fremføring til inndekning i senere år (merforbru				-10 567	10 567

Rammetilskudd:

Rammetilskuddene for 2024 ble ca 4,5 millioner kroner lavere enn budsjettet. Forenklet kan en si at rammetilskuddet består av to hoveddeler – selve «rammetilskuddet» med innbyggertilskudd, distriktstilskudd mm, samt inntektsutjevninga.

Inntektsutjevninga kompenserer kommuner med lav skatteinngang opp mot landsgjennomsnittet. I 2024 opplevde både Rennebu og landet for øvrig at skatteinntektene ikke ble som antatt, og når landet for øvrig fikk en svakere skatteinngang, gikk landsgjennomsnittet ned. Dette igjen medførte at

inntektsutjevninga i Rennebu ble vesentlig lavere enn antatt, og hovedforklaringa på avviket ligger her. Det øvrige rammetilskuddet ble i hovedsak som budsjettert.

Kommunene ble tilført ekstra midler høsten 2024, for å møte en krevende økonomisk situasjon. For Rennebu utgjorde dette ca 2 millioner kroner.

Skatteinntekter:

Skatteinntektene i 2024 ble ca 8,5 millioner kroner lavere enn forutsatt i budsjettet. Skattesvikten gjelder svært mange kommuner, og påvirker også inntektsutjevninga (se over). Skattesvikten kom seint i året, slik at det ikke ble gjort korrigerende tiltak for denne i form av budsjettjustering.

Sum generelle inntekter:

Sumlinja er summen av de generelle inntektene fra rammetilskudd, skatt, eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter. I sum utgjorde dette en inntektssvikt på ca 10,3 millioner kroner – vi «tjente» 10,3 millioner kroner mindre enn forutsatt.

Brukerbetalinger for de ulike kommunale tjenestene inngår ikke i de generelle driftsinntektene i skjema 5-4 første ledd, disse føres på de aktuelle tjenestene og inngår i summen bevilgninger drift.

Sum bevilgninger drift:

Avviket her på 16,2 millioner kroner, er summen av merforbruk i tjenesteområdene, slik disse framkommer i regnskapsskjema 5-4 andre ledd (se under).

Netto driftsutgifter:

Netto driftsutgifter er en sumlinje for kostandene i tjenesteområdene og avskrivninger.

Brutto driftsresultat:

Brutto driftsresultat er de forskjellen på de løpende driftsinntektene og driftsutgiftene før finansieringskostnadene. Brutto driftsresultat skal i hovedsak dekke renter og avdrag, og bør derfor være positivt.

I budsjettet var det forutsatt at inntektene skulle være 17,3 millioner kroner større enn utgiftene, mens regnskapet viser at utgiftene ble 10,7 millioner kroner større enn inntektene. I sum gir dette et avvik mellom budsjett og regnskap på 28 millioner kroner.

Netto finansutgifter:

Netto finansutgifter viser et avvikt på 2,5 millioner kroner, hvor rente er hovedforklaring.

Renteinntektene ble lavere enn budsjettet, noe som henger sammen med lavere likviditet. Eksempelvis har kommunen tidligere hatt betydelige fondsmidler som har gitt positiv avkastning, men de siste års merforbruk har tappet fondene. Tilsvarende har høyt rentenivå og økende gjeld gitt økte renteutgifter i forhold til budsjettet.

Budsjettet er justert både med tanke på rente- og avdragsutgifter gjennom året.

Netto driftsresultat:

Enkelt sagt er netto driftsresultat «årsresultatet» til kommunen. For å sikre en stabil og sunn økonomi, bør netto driftsresultat være positivt over tid, slik at kommunen kan bygge buffere i form av fond, eller «spare» til framtidige investeringer.

I Budsjettet for 2024, var det forutsatt at kommunen skulle ha positivt netto driftsresultat på 7,9 millioner kroner, mens regnskapet viste et negativt netto resultat på 21 millioner kroner. Dette som følge av både inntektssvikt og at utgiftene har vært betydelig høyere enn forutsatt.

Selv om netto driftsresultat er 10 millioner kroner bedre enn regnskapet for 2023, viser det dessverre at behovet for økonomiske innsparinger fortsatt er tilstede.

Disponering eller dekning av netto driftsresultat:

Etter ny kommunelov, skal negativt netto driftsresultat søkes dekket ved at budsjetterte avsetninger til disposisjonsfond og overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet strykes, i tillegg til at inndekking skal skje ved bruk av disposisjonsfond. Den som avslutter regnskapet, skal ta de grepene kommunestyret kunne/måtte tatt for å bringe resultatet i balanse.

Regnskapet viser at dette er gjort, noe som gir to større avvik her.

Avviket på 12,8 millioner kroner på avsetninger til disposisjonsfond skyldes at det negative netto driftsresultatet medførte at det ikke var midler å avsette som forutsatt i budsjettet. Tilsvarende er avviket på 6,7 millioner kroner en konsekvens av at disposisjonsfond er tømt for å dekke inn merforbruket.

Avsetning til bundne fond, er midler som er gitt av andre for bestemte formål, og ligger utenfor kommunestyrets myndighet å omdisponere. Disse avsetningene er derfor gjennomført.

Fremføring til inndekking i senere år:

Rest etter at disponible fond er tømt og avsetninger strøket.

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd (regnskapss)

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Regnskap	
Fordeles slik på enhetene:	2023	opprinnelig	revidert	2024	Avvik
		2024	2024		
Folkevalgte organer og kontroll	4 474	3 185	3 185	4 627	-1 441
Administrasjon	21 168	18 546	21 625	20 577	1 048
Oppvekst	77 632	79 164	84 956	83 840	1 116
Helse og omsorg	106 532	88 127	89 586	95 503	-5 916
Samfunnsutvikling og drift	27 619	22 239	25 571	23 728	1 844
Diverse	15 217	12 985	13 000	17 235	-4 234
Fellesområde	-39 967	-7 586	-11 489	-19 992	8 503
Reserverte bevilgninger	589	6 901	2 658	1 213	1 444
Sum bevilgninger drift, netto	213 262	223 561	229 093	226 730	2 363
Herav:					
Avskrivninger	15 695	16 000	16 000	17 487	-1 487
Motpost avskrivninger	-15 695	-16 000	-16 000	-17 487	1 487
Netto renteutgifter og -inntekter	-991	-657	-542	-1 475	933
Avdrag på lån					
Overføring til investering					
Avsetninger til bundne driftsfond	6 147	5 044	3 865	4 239	-374
Bruk av bundne driftsfond	-15 663	-8 328	-8 328	-6 783	-1 545
Avsetninger til disposisjonsfond	3	6 790	12 822		12 822
Bruk av disposisjonsfond	-22 481		-1 362	8 062	-9 424
Sum fordelt på enhetene (ansvar 1000-7999)	246 246	220 712	220 712	238 810	-18 099

Regnskapsskjema 5-4 annet ledd viser kostnader og inntekter innen tjenesteområdene, og annet ledd korresponderer med tilsvarende oppstilling for felles inntekter og utgifter (se over).

Skjemaet slik det er inntatt her, er forenklet i forhold til det komplette skjemaet inntatt i regnskapet. Beløp er avrundet til hele kroner 1000, og utdypende opplysninger om bruk og avsetninger til fond er ikke medtatt i oversikten her. Også i det etterfølgende gis en kort kommentar til vesentlige avvik over 2 millioner kroner, og det gis utdypende kommentarer for det enkelte tjenesteområde knyttet til tiltak mv. senere i rapporten.

Helse og omsorg:

Helse og omsorg er det største tjenesteområdet i kommunen, og utgjør 42% av netto bevilgningene fordelt på driften. Tabellen viser et avvik på 5,9 millioner kroner mellom budsjett og regnskap. Tjenesteområdet fikk store innsparingskrav ved legging av budsjettet for 2024, og sammenlikner en med regnskapet for 2023 er driftsnivået redusert fra 107 til 96 millioner kroner. Overordnet for sektoren ligger årsaken til merforbruket på høye vikar/vikarbyråkostnader og overføringer til staten («utskrivingsklare passienter»).

Diverse:

Rammeområdet «diverse» omfatter barnevern, sosialtjeneste, kirkelig fellesråd og frivilligsentral. Merforbruket i 2024 er knyttet til kostnader i barnevernet.

Fellesområde:

Avviket i fellesområdet er i hovedsak knyttet til årsoppgjørdisposisjonene ved styrking av fondsavsetninger og bruk av fond for å få regnskapet i balanse (se over).

Andre felles forutsetninger:

I tillegg til de avvikene som framkommer og er kommentert over, gir forskriftsskjema 5-6 en annen framstilling av regnskapet. Her framkommer driftsutgiftene summert for hele kommunen, men framstilt ut fra litt andre forutsetninger. Tabellen under er et utdrag av skjema 5-6, og viser driftsutgiftene for hele kommunen. Tabellen er forenklet ved at det er tall i hele kroner 1000,-, og avvik framkommer som budsjett minus regnskap.

	Regnskap	Oppr.budsjet	Reg. budsjett	Regnskap	
	år 2023	år 2024	år 2024	år 2024	Avvik
Driftsutgifter					
10 Lønnsutgifter	201 217	190 958	197 604	211 249	-13 645
11 Sosiale utgifter	33 003	40 934	37 000	38 023	-1 023
12 Kjøp av varer og tjenester	104 854	83 576	88 253	103 405	-15 152
13 Overføringer og tilskudd til andre	25 686	17 650	18 449	19 384	-935
14 Avskrivninger	15 695	16 000	16 000	17 487	-1 487
15 Sum driftsutgifter	380 454	349 118	357 306	389 547	-32 241

Lønn:

Tabellen viser at lønnsutgiftene er for hele kommunen samlet er 13,6 millioner kroner høyere enn budsjettet. Avviket her ligger både på faste og variable lønnsarter, men det er også mottatt ca 6 millioner kroner mer enn budsjettet i sykepengerefusjoner fra NAV. Denne refusjonen inngår ikke i tallene over, men er inntektsført annet sted i tabellen.

Tjenestekjøp

Tabellen viser også et merforbruk i kjøp av varer og tjenester på 15 millioner kroner. De største avvikene er knyttet til kjøp av vikar-tjenester, kjøp fra kommuner (barnevern) og kjøp av tjenester fra staten (utskrivningsklare pasienter), som samlet utgjør 15 millioner kroner.

Investeringsregnskapet

Avvikene mellom budsjett og regnskap for investeringsregnskapet, kommenteres på grunnlag av regnskapsskjema 5-5 første og andre ledd. Vesentlige avvik over 2 millioner kroner kommenteres, og tabellen viser tall i hele kroner 1000,-.

Økonomiske oversikter § 5-5, 1. ledd

	Noter	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Bevilgningsoversikt - investering regnskap					
1 Investeringer i varige driftsmidler	2	87 485	126 320	116 575	61 844
2 Tilskudd til andres investeringer		0	0	0	132
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2, 5	881	881	830	14
4 Utlån av egne midler		0	0	0	0
5 Avdrag på lån		0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	1	88 366	127 201	117 405	61 990
7 Kompensasjon for merverdiavgift		-257	18 696	17 195	-5 318
8 Tilskudd fra andre		27 434	37 913	1 700	-432
9 Salg av varige driftsmidler	2, 4	12 173	11 420	6 140	-3 559
10 Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	-21
11 Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler		420	1 360	0	-679
13 Bruk av lån	2	52 655	64 141	91 540	-51 475
14 Sum investeringsinntekter	2	92 426	133 530	116 575	-61 484
15 Videreutlån	2, 6	405	5 000	5 000	5 034
16 Bruk av lån til videreutlån	2	-405	-5 000	-5 000	-5 034
17 Avdrag på lån til videreutlån	2, 10	905	1 500	0	777
18 Mottatte avdrag på videreutlån	5, 6, 10	414	280	0	475
19 Netto utgifter videreutlån	1	491	1 220	0	301
20 Overføring fra drift		0	-881	-830	-810
21 Avsetninger til bundne investeringsfond		20	0	0	255
22 Bruk av bundne investeringsfond		-210	0	0	0
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond		3 760	4 640	0	234
24 Bruk av ubundet investeringsfond		0	1 350	0	-1 300
25 Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	1	3 570	5 109	-830	-1 621
27 Fremført til inndecking i senere år (udekket beløp)		0	0	0	0

Investeringer i varige driftsmidler:

Det store mindreforbruket skyldes feil ved legging av budsjettet for ny brannstasjon. Her er hele budsjetttramma for prosjektet oppført i 2024, selv om deler av prosjektet ble gjennomført i 2023.

Kompensasjon mva:

Avviket på 19 millioner kroner er knyttet til korrigering av mva-inntekt for den nye Brannstasjonen. Denne korrigeringa er ikke fanget opp i budsjettjustering.

Tilskudd fra andre:

Det er budsjettert med et tilskudd fra Nye Veier knyttet til vann og avløpsprosjekter i tilknytning til ny europavei gjennom kommunen. Disse inntektene kommer i 2025, og det gir derfor et avvik mellom budsjett og regnskap.

Bruk av lån:

Også her er hovedforklaringa knyttet til budsjetteringa rundt ny brannstasjon.

Videreutlån/bruk av lån til videreutlån:

Avviket framkommer som følge av at det har vært innvilget mindre etableringslån, enn det var tatt høyde for i budsjettet. Avviket framkommer både på utlån og bruk av lån til å dekke utlånet.

Bruk av ubundet investeringsfond

Ved legging av budsjettet er det et vedtak omkring bruk av/avsetning til bundet investeringsfond, hvor hensikten med vedtaket er uklar. I samråd med revisor ser en derfor bort fra dette i finansieringa av årets investeringer, noe som genererer avvik i oversikten.

Når det gjelder de enkelte investeringene, vise det til utdypende rapportering senere i rapporten.

Øvrige økonomiske forhold:

Årsberetninga skal omtale kommunens soliditet, likviditet og lånegjeld.

Lånegjeld

Rennebu kommunes lånegjeld er beskrevet i regnskapets note 8-10.

Kommunens langsiktige gjeld har økt kraftig de siste årene, som følge av omfattende investeringer i blant annet ny brannsjø, helsesenter, og vann og avløp.

Utviklinga i kommunens totale gjeld slik den framkommer i KOSTRA (Kostra tabell 13545: Økonomisk oversikt balanse, kasse og konsolidert kommune, etter region, balansedata, regnskapsomfang, statistikkvariabel og år)

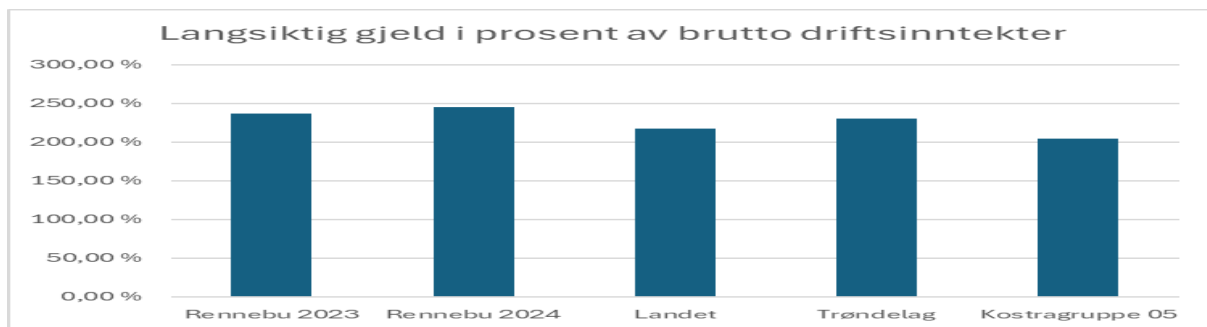

Kommunens langsiktige gjeld dekker i hovedsak egne investeringer, i tillegg til investeringer i vann/avløp og lån opptatt for videreutlån.

Den langsiktige gjelden skal i henhold til finansreglementet spres på flere långivere og delvis sikres.

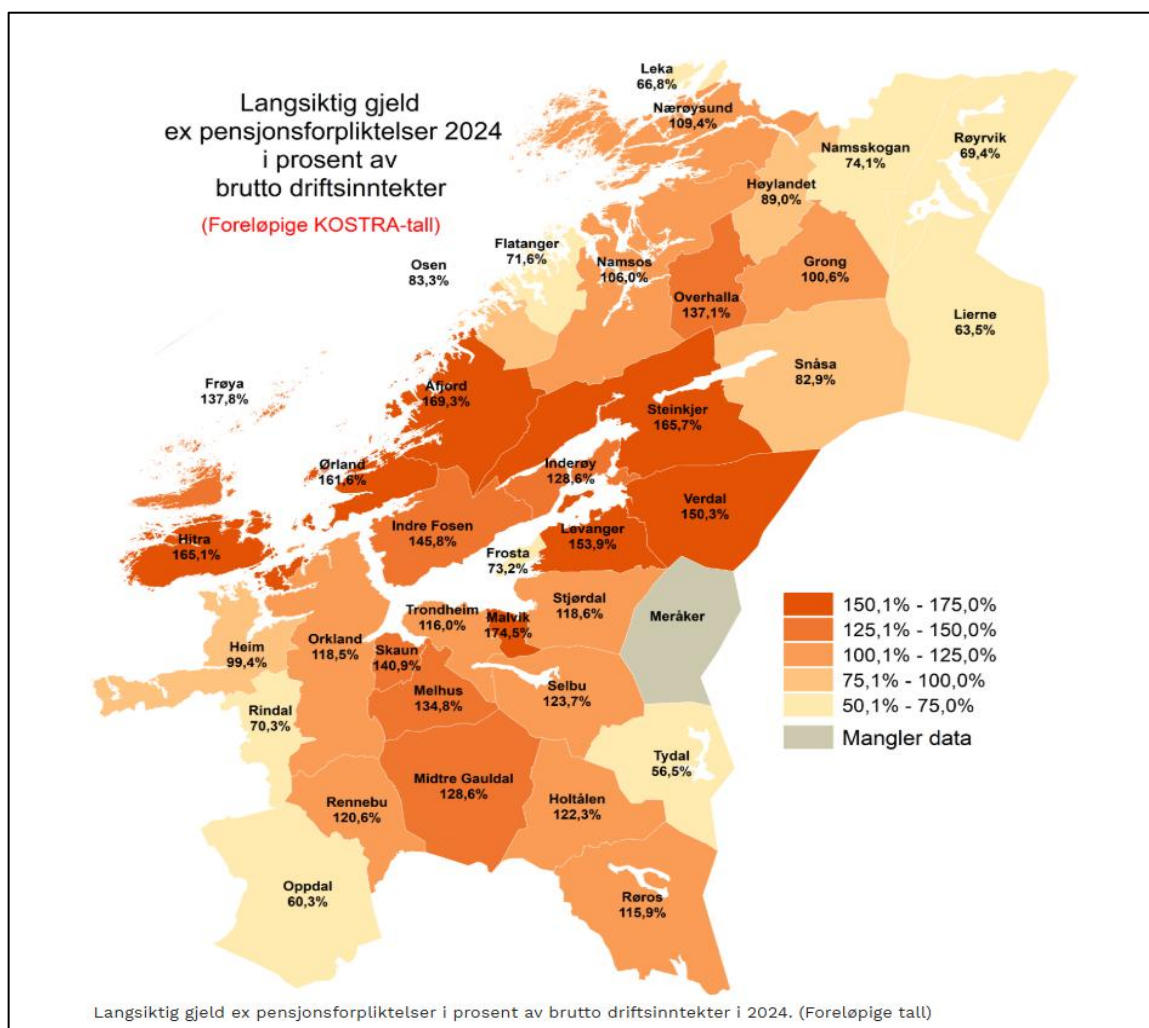
Ved utgangen av 2024 var 28,6 % av gjelden til egne formål og VA fastrentelån, med en gjennomsnittlig rente på 4,29%, mens de øvrige 71,3% av gjelden til egne formål og VA var flytende med gjennomsnittlig rente på 5,35%. I henhold til økonomireglementet skal mellom 30 og 70 % av gjelden ha flytende rente. Andelen av gjelden med rentebinding må derfor økes noe for å komme innenfor reglementets grenser. Det er verd å merke seg at et større lån med lav fast rente, utløper rentebindingen i 2025.

Kommunens avdrag var i 2024 i tråd med minimumsavdragene hensyntatt gjeld og underliggende verdier. At gjelden nedbetales på nivå med minimumsavdrag, indikerer at kommunen ikke evner å bygge seg opp buffer på dette området. Skal handlefriheten økes framover, bør avdragene økes utover minimumsavdragene i årene som kommer, samtidig som lånegjelda må ned.

Figuren er hentet fra Framsikt, og viser hvordan kommunens gjeld er sammenlignet med andre fylket, landet og kostragruppe 5. Figuren viser at gjelda er betydelig sammenlignet med de andre.

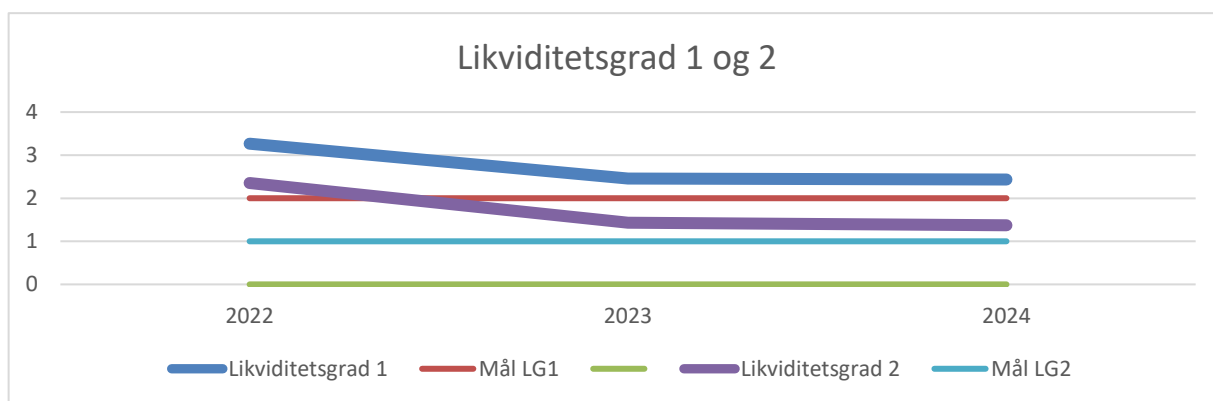
Nettsiden «Trøndelag i tall» sammenlikner de ulike kommunene i Trøndelag. Basert på foreløpige kostratall, ligger gjeldsnivået i Rennebu relativt høyt. Illustrasjonen viser gjeld uten pensjonsforpliktelser i prosent av driftsinntektene. (kilde. Trøndelag i tall).

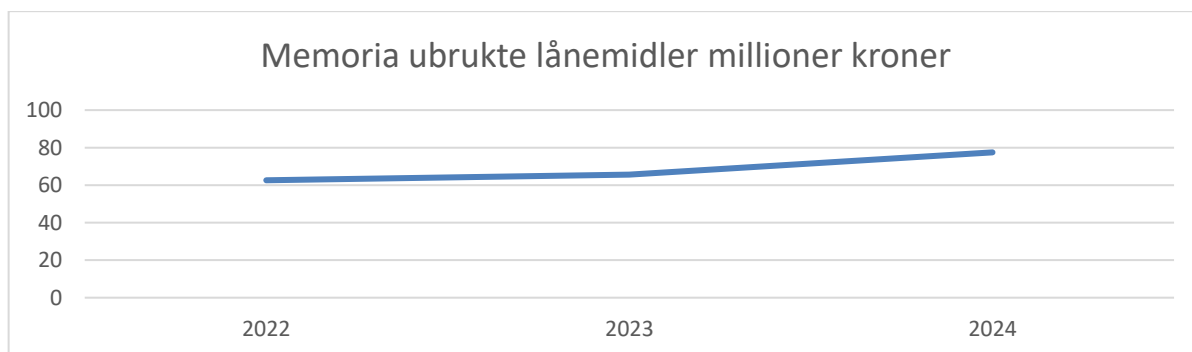
Likviditet:

Kommunens likviditet er under press, dels som følge av negative driftsresultat de senere årene har tømt kommunens disposisjonsfond, dels som følge av inntektsføring av premieavvik og amortisering av pensjon.

Likviditet illustreres ofte med likviditetsgrad 1 og 2. Likviditetsgrad 1 er forholdet mellom alle omløpsmidler (kasse/bank, kortsiktige fordringer samt premieavvik) og kortsiktig gjeld. Likviditetsgrad 2 er forholdet mellom de mest likvide omløpsmidlene (kasse/bank) og kortsiktig gjeld. Figuren under viser at begge ligger over de anbefalte nivåene, men at likviditeten har blitt dårligere i perioden.

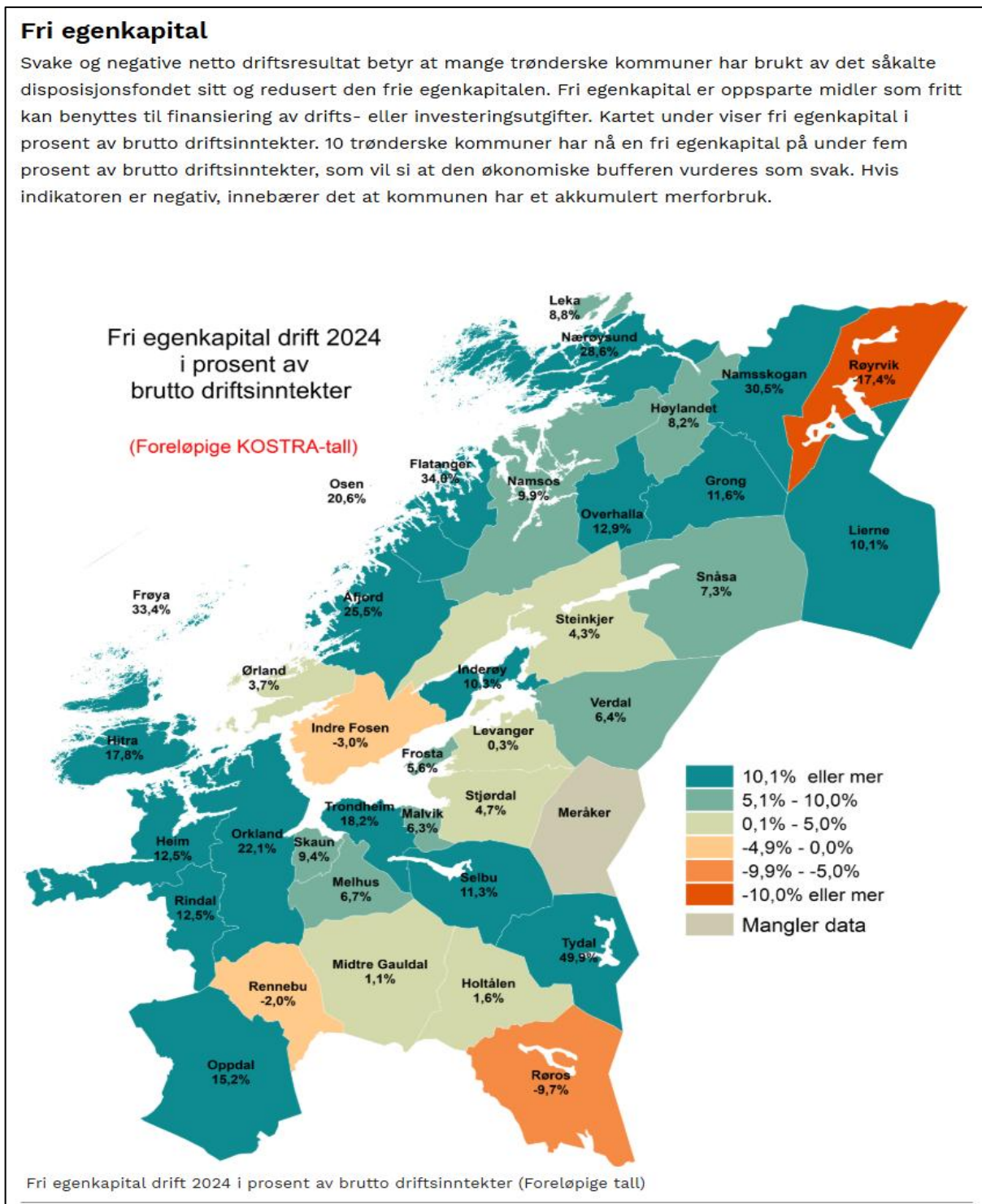
Likviditeten er også preget av at kommunens ubrukte lånemidler har økt i perioden. Memoriakonto for ubrukte lånemidler viser differansen mellom det som er tatt opp i lån, og det som er brukt av lån for å finansiere investeringer over år.

Fortsetter denne utviklingen, vil kommune få utfordringer med å ha likviditet til å dekke sine løpende betalingsforpliktelser i kommende år.

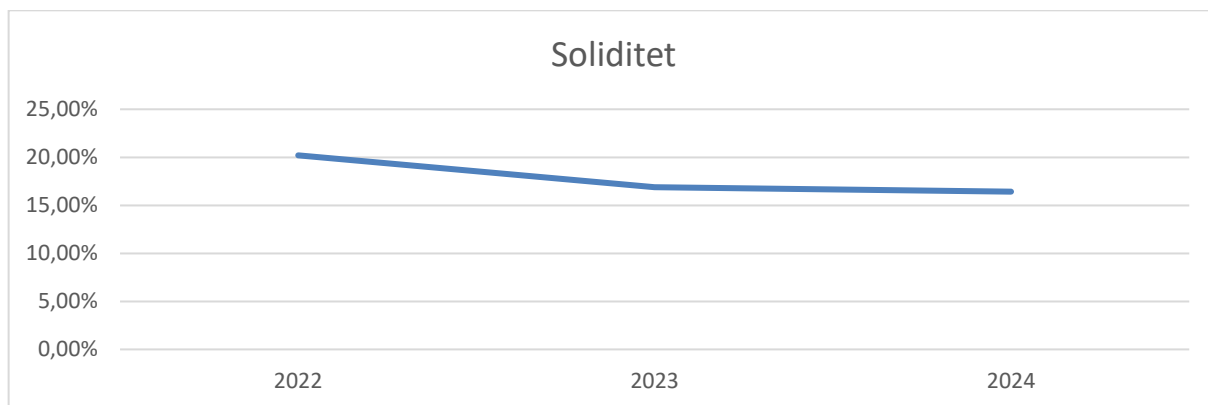
Fri egenkapital:

Nettsiden «Trøndelag i tall» har sammenliknet kommunene i Trøndelag med tanke på fri egenkapital. Dette bildet viser at Rennebu kommune er i en kravende situasjon med tanke på fri kapital:

Soliditet:

Soliditeten til kommunen sier noe om kommunens evne til å tåle tap. Soliditeten måles som forholdet mellom egenkapitalen og totalkapitalen. For kommuner er det ikke et mål å ha for høy soliditet, men utviklingen over tid sier noe om kommunens økonomiske situasjon blir bedre eller om den svekkes. Grafen under viser utviklinga i soliditeten, og kan i hovedsak forklares med at gjelda og totalkapitalen øker mer enn egenkapitalen.

Finansielle måltall:

I budsjettvedtaket i desember 2023, vedtok kommunestyret følgende finansielle måltall:

8. Kommunestyret vedtar følgende finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi i planperioden:

- Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene skal være på minimum 1,75 %
- Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene skal være på minimum 10,0 %
- Langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntektene skal ikke overstige 110 %
- Egenkapitalkrav til investeringer skal være på minimum 25,0 %

Etter avleggelsen av regnskapet, kan en konstatere at en ikke har oppfylt de målene som er satt.

Netto driftsresultat var på – 5,3% av brutto driftsinntekter. Dette er langt under måltallet på 1,75%.

Nettsiden «Trøndelag i tall» har vurdert netto driftsresultat i kommunene i Trøndelag – se bildet under.

Disposisjonsfondet er tømt, og det framførte merforbruket kan i denne sammenhengen sees på som et negativt disposisjonsfond. Dette ligger langt under måltallet på 10% av driftsinntektene.

For at disposisjonsfondet skal være 10% av de totale driftsinntektene, utgjør dette et fond på ca 38 millioner kroner.

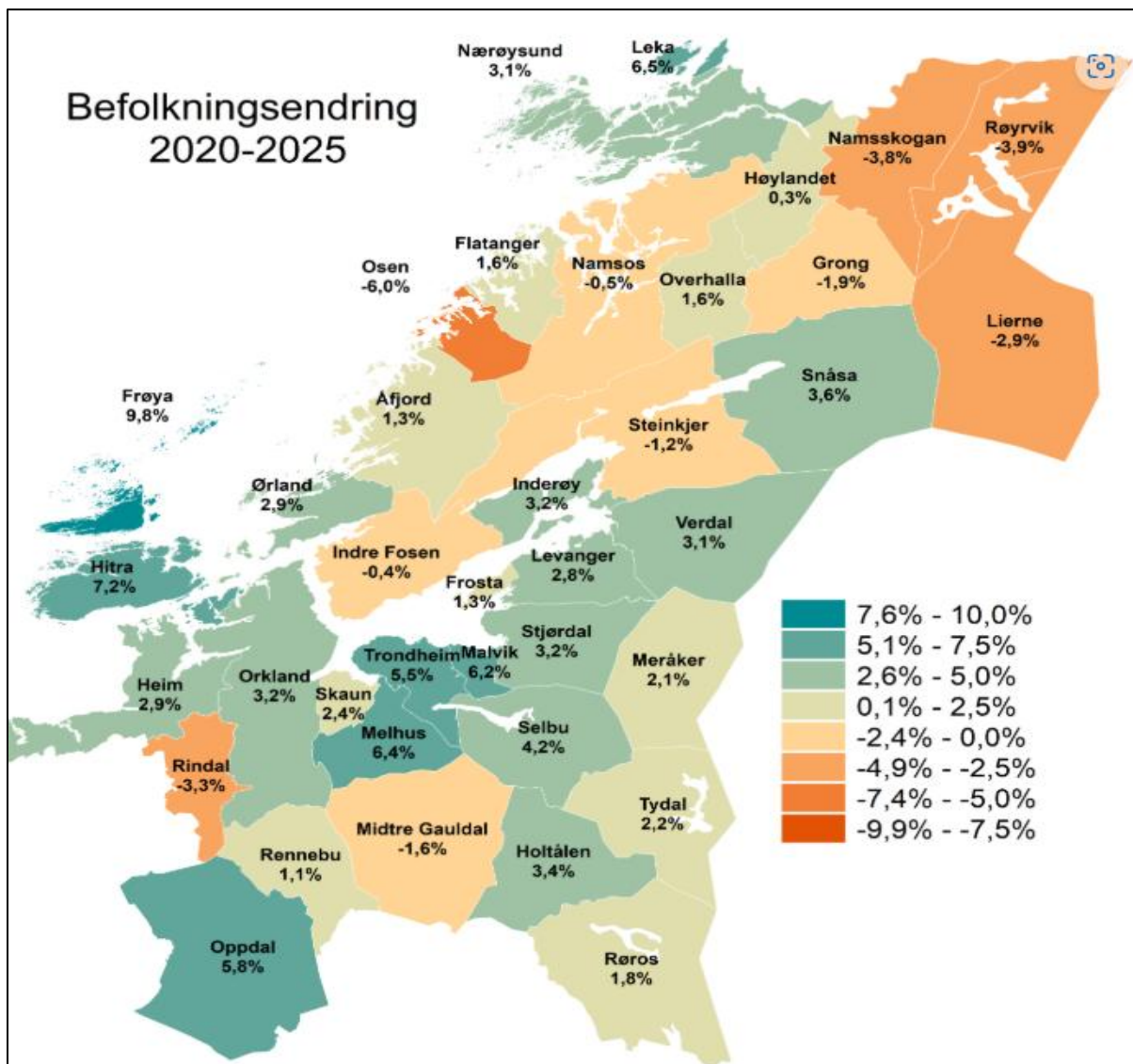
Langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntektene var på 120,6%, når en holder pensjonsforpliktelsene utenom. Dette er noe over måltallet på 110%

Når det gjelder egenkapitalandelen ved investeringer, var denne relativt høy i 2024. Av de 88,4 millionene det ble investert for, var 52,7 millioner kroner finansiert ved bruk av lån. Dette tilsvarer en låneandel på ca 60 %. Hovedårsaken til dette var utbetaling av investeringstilskudd knyttet til nytt helsesenter, som i denne sammenhengen regnes som egenkapital. Måltallet på 25% var derfor dekket i 2024, med 40 % egenkapital.

Befolkningsutvikling:

Den åpenbart viktigste faktoren for en stabil gunstig utvikling av kommunens økonomi, er en positiv befolkningsutvikling over tid. Men dessverre har vi kunnet registrere det motsatte – dvs. en nedgang. Riktignok ikke noen dramatisk nedgang, men nok til at dette virker inn på kommunens økonomi. Statistikken fra SSB viser en nedgang på ca.4 % de siste 10 årene, fra 2 556 innbyggere 1.1. 2014 til 1.1.2024. Innbyggertallet pr 31.12.2024. var 2.513

Hvordan befolkningen er sammensatt demografisk har også stor betydning for økonomien – både på utgifts- og inntektssiden. En forholdsvis stor del av kommunens befolkning er eldre enn 67 år. Antall innbyggere i denne aldersgruppen er økt med hele 17,0 % i løpet av de siste 10 årene. Antall innbyggere i aldersgruppen 0–5 år er økt med 6,8 % de siste 10 årene. Antall innbyggere i aldersgruppen 6–15 år er tilsvarende redusert med 14,5 % de siste 10 årene.

Bildet over her hentet fra «Trøndelag i tall»

Når gjennomsnittsalderen øker tilsier erfaring at behovet for helse- og omsorgstjenestene i kommunen øker. Med vår demografi har vi allerede merket dette gjennom økt press på denne tjenesten – og det er grunn til å forvente at denne trenden fortsetter.

Det er vanskelig å ha en sikker prognose om utviklingen i folketallet i årene framover. Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeider prognoser for hver enkelt kommune. Det utarbeides flere alternative prognoser med ulike forutsetninger for fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. Erfaring viser at det kan bli dels store avvik mellom reell befolkningsutvikling og SSB sine prognoser for enkeltkommuner, noe vi også har erfart for Rennebu.

I siste prognose, anslås innbyggertallet for Rennebu å utvikle seg slik fram til år 2050: (SSB's mellomalternativ):

Årsmelding 2024

År 2030	år 2035	år 2040	år 2045	år 2050
2 446	2 443	2 429	2 411	2 396

Forbedringsområder:

Når regnskapet for 2024 viser et udekket, framført underskudd, er det åpenbart hva det økonomiske hovedfokus blir framover. Merforbruket må dekkes inn ved å redusere driftsnivået ytterligere.

Samtidig er det andre forhold som det må jobbes mer med i tiden fremover.

Kombinasjon av omlegging til nye systemer for planlegging og rapportering og kommuneplanarbeid, viser at det er ønskelig å forbedre mål og målstyringssystem i virksomheten. Det er i dag målstyring gjennom f.eks. finansielle måltall, men på sikt vil virksomheten stå seg på å bygge opp et gjennomgående, helhetlig målstyringssystem.

Også i forhold til økonomiprosesser for øvrig er det områder vi må fokusere videre på. Det er lagt opp til en endret budsjettprosess i 2025, blant annet for å gi bedre rom for politiske prosesser. Tilsvarende vil deltakelse i KS bærekraftnettverk påvirke disse prosessene.

Internt i økonomiforvaltningen må det også være kontinuerlig fokus på forbedringer. Dette omfatter alt fra tiltak for å forebygge mulige mislighold, til dokumentasjon og oppfølging internt. Eksempel på slike forbedringer kan være dokumentasjon omkring budsjettendringer og refusjoner av utlegg.

Likestilling

Ifølge kommunelovens § 14-7 skal årsberetningen bl.a. redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjells-behandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Registrert fravær/ sykefravær i 2024 var 9,4 % (9,4 % i 2023), derav 7,8 % legemeldt (7,7 % i 2023).

Kommunesektoren har en stor kvinneandel blant sine ansatte og mange av disse jobber deltid. Dette gjelder også Rennebu kommune hvor 81 % av alle ansatte (årsverk) er kvinner. Vi har ingen statistikk for Rennebu som sier noe om sammenhengen mellom kjønn og lønn for alle ansatte fordelt på de ulike stillinger innenfor sektorene.

Andel kvinner i lederstillinger:

Kvinneandel blant ledelsen	2021	2022	2023	2024
Toppledelsen	50 %	50 %	50 %	50 %
Kommunalsjefer	100 %	100 %	100 %	100 %
Avdelingsledere	60 %	60%	78 %	90 %
Rådgivere	50 %	50 %	50 %	50 %
Regnskapskontor, lønn og servicetorg	100 %	100 %	100 %	100 %

Rennebu kommune har samme avlønning for kvinner og menn i ovennevnte stillinger hvor stillingens innhold, ansvarsområde og avdelingens størrelse er lik.

Rennebu kommunes avlønning for kvinner og menn er iht. hovedtariffavtalens kapittel 4, og for avlønning av ledergruppen, ingeniører, leger og rådgivere etter hovedtariffavtalens kapittel 3 og 5.

Rennebu kommune har ikke utarbeidet egen handlingsplan for likestilling. Det er ikke gjennomført særskilte tiltak for å fremme likestilling i 2024. Kommunedirektør mener imidlertid at kommunens ledelse har et bevisst forhold til likestillingsperspektivet.

Etnisitet

Rennebu kommune har ikke egne rutiner for rekruttering av personer med annen etnisitet. I ansettelsessaker vurderes de på lik linje med andre søkere.

Nedsatt funksjonsevne

Kommunen har som mål å øke sysselsettingen for personer med redusert funksjonsevne ved at kommunen bruker hele organisasjonen i utprøvingsarbeidet for å sikre at folk ikke faller ut fra sin jobb og kommunen tar inn arbeidstakere for arbeidsutprøving i dialog med NAV.

Etikk

Nye retningslinjer for folkevalgte og ansatte ble vedtatt i kommunestyret i 2013. Det med informasjon om de etiske retningslinjene og refleksjon rundt selve verdigrunnlaget. Som eksempel gjennomføres kontinuerlige refleksjonsmøter innenfor helse og omsorg. Dette kan dokumenteres gjennom meldinger i fagsystemet Qm+ (HMS- system). Kommunedirektør gjennomfører spørreundersøkelse for å sjekke ut status og bruker svarene til forbedringer.

Internkontroll

Etter kommunelovens § 25-1 skal kommunedirektør sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og instruksjer, og påse at arbeidet skjer under betryggende kontroll. Kommunedirektørens internkontroll skjer i forlengelsen av kommunestyrets tilsyn med kontrollutvalg og revisjon samt med statens tilsyn med kommunen.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren:

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer.
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig.
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og resultater av statlig tilsyn minst en gang i året (kommunelovens §25-2).

Internkontroll er de systemer og rutiner som etableres for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og etterlevelse av regelverk. Samtidig er internkontroll ikke bare kontroll, men like mye styring og læring.

Kommunedirektør sikrer dette gjennom linjen med klare fullmakter og ansvarsområder

gjennom vedtatt delegasjonsreglement. Lederne har ut fra sine fullmakter ansvar for å etablere tilstrekkelig internkontroll innenfor sine ansvarsområder.

I 2024 har vi viderført arbeidet og kartlagt status på internkontroll i Rennebu kommune innenfor utvalgte områder.

Kommunedirektøren besluttet i 2024 å innføre Compilo <https://beta.compilo.no/> som nytt internkontrollsystem, med plan om oppstart innen 01.07.2025.

Dokumentasjonssystem - Retningslinjer for rammeverket

Dokumentasjonssystemet omfatter alle styrende dokumenter som beskriver sentrale prosesser i organisasjonen. Styrende dokumenter er planer, reglementer og prosedyrer. Systemet skal sørge for at dokumentene er oppdaterte til enhver tid. Styrende dokumenter er organisert i digitale verktøy og fagsystemer som omfatter tjenesteområder, støtteprosesser og overordna styringsdokumenter og reglement som gjelder hele kommunen.

Helhetlig styring / mål- og resultatstyring

Økonomi- og tiltaksplan i Rennebu kommune inneholder en beskrivelse av kommunens tjenester, organisering og mål, noe som internkontrollbestemmelsene stiller krav om i kommuneloven § 25-1 punkt a): Kommunedirektøren skal utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.

Det helhetlige plan- og styringssystemet i Rennebu kommune skal sikre en sammenheng i kommunens plandokumenter, fra kommuneplanen som det overordnede styringsdokumentet, til økonomi og tiltaksplan med årsbudsjett.

Kommunedirektøren rapporterer hver fjerde måned til kommunestyret og muntlig hver måned til formannskapet.

Risiko- og sårbarhetsvurdering

Kommunelovens § 25 c) sier at kommunedirektøren skal avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik. For å oppfylle dette kravet må Rennebu kommune ha et system for å avdekke risiko for avvik.

Kommunestyret i Rennebu kommune vedtok 07.12.2021 en helhetlig ROS-analyse. Denne ROS- analysen er planlagt revidert høsten 2024. ROS-analysen er tilgjengelig for alle ansatte via Teams.

ROS benyttes i alle tjenesteområder for å bidra til å sikre god tjenesteproduksjon; f.eks. innenfor barnehager og skoler, helse og velferdstjenestene (bl.a. vold og trusler), samt GDPR (personvern). Kommunen bruker ett felles system, Qm + for å gjøre ROS-analyser. Ny helhetlig ROS- analyse blir fremlagt for K-styret våren 2025.

Kartleggingen viser at de fleste tjenesteområdene har en tydelig formening av hva loven krever knyttet til risiko- og sårbarhetsvurdering.

Flere lover og forskrifter pålegger kommunen å foreta risikovurderinger før aktiviteter og prosesser iverksettes. Risikovurderingene skal dokumenteres og revideres etter gjeldende plan. Kommunen har gjennomført flere risikovurderinger på overordnet nivå og innen kommunale tjenester og prosesser. Kommunen har etablert system for standardisert risikostyring som kan brukes av alle tjenesteområdene.

Det er en økning i utførte ROS- analyser fra 2023 til 2024. Kommunedirektøren arbeider med å bevisstgjøre lederne med betydningen av ROS- analyser.

Avvik og uønskede hendelser

Kommuneloven § 25 c) sier at kommunedirektøren skal avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik. I Rennebu bruker vi Quality Manager System (Qm+) for å følge opp avvik. Avvikssystemet i Qm+ sikrer at avvik/uønskede hendelser blir behandlet og dokumentert.

Formålet med avvik og avviksbehandling er å ha en oversikt over områder der kommunen ikke oppfyller eksterne eller selvpålagte krav. Når brudd skjer skal det bli meldt og følges opp, slik at det enkelte avviket blir behandlet/lukket. I tillegg skal avvikssystemet gi en oversikt over hvilke avvik som har oppstått, og disse skal være grunnlag for arbeidet med å redusere risiko.

Kartleggingen viser at avvikssystemet brukes i varierende grad innenfor de ulike tjenesteområdene. Det er en forbedring totalt i kommunen for 2024. Innenfor tjenesteområder som bruker avvikssystemet aktivt, er det også en årlig gjennomgang av avviksstatistikk med formål om forbedring og læring i Qm+. Vi vil også revidere avviksprosedyren/ sjekkliste slik at den er tydelig på definisjon av hva som skal meldes som uønskede hendelser, Leder tar stilling til om det er avvik eller ikke!

Systemet gir også mulighet til å melde avvik (etter avviksprosedyre/ sjekkliste) og å sende ut spørreskjema til ansatte. Resultatet kan eksempelvis føre til endring av retningslinjer, prosedyrer og opplæring. Kommunedirektøren arbeider kontinuerlig med å forbedre internkontrollen.

Kontrollutvalget har gjennomført forvaltningsrevisjonen for IKT- sikkerhet. Kommunedirektøren har utført anbefalingene fra rapporten. Viser til K-sak 28/ 2023.

Arkivtilsynet har gjennomført tilsyn med hovedfokus på arkivorganisering og elektronisk arkivdanning, blant annet arkivplan, journalføring og fagsystemer. Kommunedirektøren arbeider med de pålegg tilsynsrapporten beskriver innen fastsatt tidsfrist. Alle avvik er lukket.

Helse, miljø og sikkerhet

Som arbeidsgiver er Rennebu kommune pålagt å sikre at virksomheten gjennomfører en systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i henhold til Arbeidsmiljølovens (AML) kapittel 3. HSM plan for kommunen er utarbeidet i samsvar med DrivHMS,

Det er gjennomført 1 møte i arbeidsmiljøutvalget (AMU). Kommunedirektøren gjennomførte medarbeiderundersøkelse for alle ansatte i 2022. Det er ikke gjennomført i 2024.

Vi har satt mer fokus på vernetjenesten og avholdt flere samlinger med verneombudene, noe kommunen vil gjøre til en fast møtearena. Driv HMS har bidratt med faglig påfyll og gjennomgår årspalner med tjenesteområdene.

Det er ikke registrert personskade via internkontrollsystemet Qm+ i 2024.

Ledelsens gjennomgang:

-

Kommunedirektøren foretar hvert år en gjennomgang av kvalitets-systemet, HMS - systemet og systemet for informasjonssikkerhet og overordnet beredskapsplan. Gjennomgangen skal foretas på grunnlag av revisjoner, tilsyn, rapporter og tilbakemeldinger fra tjenesteområdene og fagansvarlige.

Internkontroll for læring og forbedring:

-

For å kontrollere at kvalitetssystemet virker etter intensjonen, har kommunen etablert et system for intern kontroll for tjenesteområder. Internkontrollen følger kommunens styringssystem. Det gjennomføres årlig gjennomgang av resultat og mål, både gjennom tertialrapportering, arbeid med tiltaksplan, økonomiplan og budsjett.

Personvernombudet

Viser til egen, vedlagt årsmelding for 2024 fra personvernombudet.

Kommunens tjenesteområder

Folkevalgte

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	4 474	4 627	3 185	-1 441	-45,3 %

Beløp i 1000

Kommentar til status økonomi

Rammeområdet viser merforbruk i forhold til budsjettet. Det vil bli gjort en felles gjennomgang av budsjett og regnskap i regi av ordfører og kommunedirektør, med tanke på grunnlag for budsjettene, driftsnivå og mulige innsparinger.

Administrasjon

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
20-Administrasjon personalsjef	12 451	11 926	12 540	614	4,9 %
21-Administrativ ledelse	2 503	2 361	2 495	134	5,4 %
22-Økonomisjef	6 214	6 290	6 431	141	2,2 %
23-Plankontoret	0	0	159	159	100,0 %
Sum	21 168	20 577	21 625	1 048	4,8 %

Kommentar til status økonomi

For administrasjonen viser regnskapene for 2024 i det alt vesentlige mindreforbruk. Det er på personalsjefens område mindreforbruket er størst, mye av dette er realtert til refusjonsinntekter ved fravær, uten at det er leid inn vikar. I tillegg er det spart ca 250 000 ved at kostnaden til personforsikringsordninger ble lavere enn forutsatt.

Oppvekst

Status økonomi i rammeområdet

Årsmelding 2024

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
30-Administrasjon Oppvekst	4 749	4 601	5 803	1 202	20,7 %
31-Gauldalsregionen	0	0	0	0	0,0 %
32-PPT	1 835	1 863	2 033	170	8,4 %
33-Barnehage	23 336	24 717	27 262	2 546	9,3 %
34-RBUS	45 053	50 068	47 104	-2 963	-6,3 %
35-Kulturskole og Fritidsklubb	2 659	2 592	2 754	162	5,9 %
Sum	77 632	83 840	84 956	1 116	1,3 %

Kommentar til status økonomi

30 Administrasjon Oppvekst

2000 Admin. Oppvekst

Ansaret gikk i balanse.

2610 Ekstern skole

Ansaret hadde et underforbruk som i stor grad skyldes mindre utgifter til individuell tilrettelegging (tidligere spesialundervisning) i eksterne enheter.

32 PPT

Ansaret hadde et lite underforbruk. Dette skyldes i hovedsak at det var satt av midler til kompetanseutvikling (sertifisering evnetest) for ansatt som sluttet. Ny ansatt hadde denne sertifiseringen.

33 Barnehage

2320 Vonheim barnehage

Ansaret hadde et mindreforbruk pga refusjon fra andre kommuner og mindre driftskostnader enn budsjettet.

2335 Felles barnehage

Ansaret hadde et mindreforbruk pga reserve/tilleggsbevilgninger for barn med nedsatt funksjonsevne som ikke er blitt benyttet.

2336 Ekstern barnehage

Ansaret hadde et mindreforbruk pga en faktura fra nabokommune som omhandler spesialpedagogisk hjelp, som vi ikke mottok i 2024 men som kommer i budsjettet for 2025.

2340 Voll barnehage

Ansaret har et mindreforbruk pga refusjoner fra ansatte i permisjoner og sykefravær som er større enn vikarutgiftene. Ansaret har et mindreforbruk pga vakant stilling som vi må beholde for ansatt som har permisjon og som kan komme tilbake i stillingen sin.

34 RBUS

2200 Rennebu barne- og ungd.skole

Ansaret har et merforbruk. Ansaret må sees sammen med 2210 mtp lønnsregistrering. Merforbruket skyldes sviktende inntekter når det gjelder 17000 (KFK. og prosjektmidler) , 17500/17501 (gjesteelever og fosterhjemsplasserte elever).

2210 SFO

Ansaret viser et mindreforbruk, men må sees i sammenheng med 2200 ift lønnsregistrering, for 2024.

2220 Integrering og kvalifisering AIK

Ansaret viser et merforbruk, men må sees i sammenheng med ansvar 2230 - slik at totalen gir et merforbruk som skyldes "kjøp fra kommuner - sosialhjelp (2230)".

2230 Flyktningtjenesten

Ansaret viser et mindreforbruk. Mindreforbruket må imidlertid sees i sammenheng med ansvar 2220- slik at totalen gir et merforbruk som skyldes "kjøp fra kommuner - sosialhjelp (2230)".

35 Kulturskole og Fritidsklubb

2500 Kulturskole

Ansaret gikk i balanse.

2510 Fritidsklubb

Ansaret gikk i balanse.

Oppsummering tiltak

33 Barnehage

Ansvarene i området hadde tilsammen et innsparingbeløp på kr 770 000 som ble gjennomført.

34 RBUS

Tiltak i alle ansvar er gjennomført og fulgt opp etter innsparingsplan.

35 Kulturskole og Fritidsklubb

Tiltak er gjennomført og fulgt opp etter innsparingsplan.

Helse og Omsorg

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
40-Helse og Familie	16 265	15 250	13 856	-1 394	-10,1 %
41-Administrasjon Helse og Omsorg	3 105	5 463	4 466	-997	-22,3 %
42-Forvaltning	2 398	2 565	2 865	299	10,5 %
43-Kjøkken	4 037	3 997	3 144	-853	-27,1 %
44-Sykehjemmet	26 672	28 678	25 418	-3 260	-12,8 %
45-Hjemmetjenesten	28 284	21 017	19 982	-1 035	-5,2 %
46-Bo og Mestring	25 771	18 532	19 855	1 323	6,7 %
Sum	106 532	95 503	89 586	-5 916	-6,6 %

Bykasse - Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Kommentar til status økonomi

49 Helse og familie - Regnskap 15 250 268 kr/avvik - 1 394 289 kr

Regnskapet for Helse og familie viser et merforbruk i forhold til budsjett på totalt 1,39 mill. kr.

Legekontoret har i 2024 hatt en lang periode med sykefravær. Merforbruket på nærmere 2 mill. kr skyldes i hovedsak innleie av legevikarer og vikarer på forkontoret for å opprettholde forsvarlig drift. Tjenesten har også merforbruk på innkjøp av medisinsk forbruksmateriell, medikamenter og lisenser. I tillegg har kommunen betalt 0,3 mill. kr mer til legevaktordningen enn budsjettet.

Regnskapet til fysio- og ergoterapitjenesten viser et merforbruk iht. budsjett på nærmere 0,9 mill. kr. Som nevnt ved rapportering 1. og 2. tertial henger dette sammen med at opprinnelig budsjett er budsjettet med for lite lønnsmidler.

Helsestasjon går med et stor mindreforbruk på 1,5 mill. kr. Dette skyldes prosjektmidler/fondsmidler som knyttes opp mot lønnsutgifter og bidrar til å balansere budsjettet til fysio-/ergoterapitjenesten og legetjenesten.

41 Administrasjon Helse og omsorg - Regnskap 5 463 158/avvik - 996 775 kr

Regnskapet for fellesområdet viser et merforbruk på nærmere 1 mill. kr. Dette skyldes i hovedsak betaling for utskrivningsklare pasienter til St. Olavs Hospital og kjøp av sykehjemsplasser av andre kommuner på tilsammen 1,83 mill. kr. I tillegg ble etableringskostnaden på 0,3 mill. kr til Værnes Respons som skulle vært finansiert av reservefondet kontert på dette ansvarsområdet.

42 Forvaltning - Regnskap 2 565 236/avvik + 299 487 kr

Området er i balanse. Forvaltning har store deler av 2024 hatt en 40 % stilling i vakanse (innsparingstiltak). I tillegg er det innvilget prosjektmidler fra Statsforvalteren til velferdsteknologi, der deler av tilskuddet er regnskapsført på forvaltning.

43 Kjøkkenet - Regnskap 3 996 601/avvik - 852 909 kr

Regnskapet for kjøkkenet viser et merforbruk på 0,86 mill. kr. Av dette er kr 0,28 mill. kr budsjettet som forventet inntekt på ansvarsområde 3116 "Kantine rådhus". Ansvarer for kantina ble fra 2024 overført til administrasjonen og budsjettet inntekt skulle ha vært ompostert til ansvar 1190.

Kjøkkenet har i 2024 gjort endringer i turnus og lønnsbudsjettet er i balanse. Avviket skyldes i all hovedsak innkjøp av matvarer som viser et merforbruk på kr 0,58 mill. kr.

44 Sykehjem - Regnskap 268 678 321/avvik - 3 259 880 kr

Sykehjemmet har et merforbruk i forhold til budsjett på 3,26 mill. kr.

Lønnspostene viser et merforbruk på totalt 1,67 mill. Gevinsten av innføring av helårsturnus ser vi ikke før i 2025. Vi har ikke sammenligningstall fra 2023, da en avdeling med 7 rom fra januar 2024 ble overført fra hjemmetjenesten til sykehjemmet.

2024 har vært et krevende driftsår for sykehjemmet med ressurskrevende tjenester og overbelegg på korttidsavdelingen. Det har fra mai/juni 2024 vært satt inn ekstra bemanning for å sikre et forsvarlig tjenestetilbud. Det er regnskapsført 1 mill. kr i tilskudd ressurskrevende tjenester som kompenserer noe av merforbruket på lønnspostene.

Utgifter til drift har et merforbruk på 2,44. mill. kr som i hovedsak skyldes bruk av vikarbyrå og kommunale avgifter.

Det er i 2024 budsjettet med totalt 1,30 mill. kr i salg av sykehjemsplasser. Regnskapet på denne posten viser et negativt avvik på 0,51 mill. kr som følge av fullt belegg på sykehjemmet fra mai 2024. Regnskapet for brukerbetaling viser en merinntekt i forhold til budsjett på 0,42 mill. kr. Dette skyldes delvis økningen med 7 langtidsplasser og etteroppgjør 2023 for vederlagsbetaling for langtidsopphold.

45 Hjemmetjeneste - Regnskap 21 016 805/avvik - 1 034 695 kr

Regnskapet for hjemmetjenesten viser et merforbruk i forhold til budsjett på 1,03 mill. kr.

Lønnspostene har et merforbruk på 0,80 mill. kr fordelt på fastlønn, tillegg, vikarer og overtid. I likhet med sykehjemmet vil vi også i hjemmetjenesten først i 2025 se effekten av helårsturnus i 2024. Dette som følge av at ansvaret for en avdeling med 7 rom i januar 2024 ble overført til sykehjemmet. Resten av merforbruket i hjemmetjenesten skyldes bruk av vikarbyrå. Hjemmetjenesten har i likhet med sykehjemmet i deler av 2024 hatt ekstra ressursbehov for å sikre forsvarlig tjenestetilbud.

46 Bo og mestring - Regnskap 18 532 145/ avvik + 1 322 883 kr

Regnskapet for Bo og mestring viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på 1,32 mill. kr.

Bo og mestring har gjennomført store omstillingsprosesser i 2024 for å løse personellmessige utfordringer. Avdelingen har laget nye arbeidsplaner/turnuser for å utnytte personellressursen på tvers av avdelingene. Den største effekten av omstillingstiltakene fikk vi på slutten av året.

Høy bruk av vikarbyrå og egne ansatte som utløste overtid i store deler av året ga merinntekt på tilskuddsordningen til ressurskrevende tjenester som ble regnskapsført ved årsavslutning. Kommunene kompenseres med 80 % etter fradrag av et innslagspunkt på 1,69 mill. kr. pr. tjenestemottaker.

Oppsummering tiltak

Helse og omsorg planla i arbeidet med økonomiplan 2024 innsparingstiltak tilsvarende 12,5 mill. kr. Årsresultatet 2023 for Helse og omsorg viste et merforbruk på 17 mill. kr og det ble umiddelbart satt i gang planlegging av flere tiltak for å tilpasse sektoren til økonomisk driftsramme. Vi har i dette arbeidet benyttet prosessverktøyet A3 med stor grad av involvering av ansatte og tillitsvalgte. Her har vi innenfor flere områder sett på muligheter for effektivisering og utarbeidet konkrete tiltak for å iverksette omstilling.

Flere tiltak som effektivisering av kjøkkendrift, innføring av årsturnus, reduksjon av 1 nattevakt og redusert bemanning ved arbeidssenteret fikk ikke effekt før siste halvdel av 2024. Ny turnus for kjøkkenet ble iverksatt 29.04.24 og lønnsbudsjettet på kjøkkenet er pr. i dag i balanse. Innføring av årsturnus og reduksjon av 1 nattevakt ble iverksatt 3. juni. Arbeidssenteret reduserte bemanningen våren 2024 som følge av færre brukere og regnskapet viser et mindreforbruk på 0,73 mill. kr.

Det er i løpet av høsten 2024 iverksatt flere nye tiltak i Bo og mestring. Ansatte ved arbeidssenteret gikk fra 01.10.24 inn i turnus i bofellesskapene og tiltaket er beregnet til en helårsvirkning på i overkant av 1 mill. kr. Det ble fra 01.11.24 inngått avtale med Surnadal om samarbeid om kommuneoverlegefunksjonen som gir en økonomisk effekt på 0,88 mill. pr. år.

2024 har vært et krevende driftsår for sektoren knyttet til innføring av helseplattformen våren 2024, ressurskrevende tjenester og overbelegg på sykehjemmet. Dette krever at vi hele tiden søker etter nye måter å organisere oss på for å tilpasse drift til økonomisk ramme.

Samfunnsutvikling og Drift

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
50-Administrasjon SD	1 353	1 403	1 394	-9	-0,6 %
51-Plan og Byggesak	2 851	2 303	1 172	-1 131	-96,5 %
52-Bibliotek	1 142	1 125	1 096	-29	-2,7 %
53-Landbruk	2 904	2 757	3 027	270	8,9 %
54-Kultur og Næring	370	219	377	158	41,9 %
55-Teknisk drift	18 999	15 919	18 504	2 585	14,0 %
Sum	27 619	23 728	25 571	1 844	7,2 %

Administrasjon SD inkluderer også forvaltning av kommunens eiendommer, som har et beskjedent budsjett.

Forvaltning (plan, byggesak, utslipp og oppmåling) har hatt mindre inntekter enn budsjettet pga etterspørselen har sunket for alle tjenesteområder. Arbeid med kommuneplanen har også ressurser, som ikke har gitt inntekter.

Byggesak hadde ny ansatt under opplæring som overlappet våren 24. Dette ga merforbruk lønn. Området har spesialiserte ansatte, med ulike fagområder som er vanskelig å kombinere.

Biblioteket har 29.000 i merforbruk, samtidig som det har hatt stort oppsving i utlån og besøk.

Totalt sett så har landbruk hatt et mindre forbruk i 2024. Dette skyldes mindre lønnsutgifter enn budsjettet, selv om vi har leid inn litt hjelp. I tillegg er det lagt inn bruk av næringsfond på ansvar 4500 med 308.000, som dekker mer enn behovet.

Det største negative avviket har vi innenfor 4751 - fallvilt med merforbruk på 88.000

Årsregnskapet viser mindreforbruk i 2024. Nettoresultat gir et prosentvis avvik på 13,2%.

Det meste av midlene innenfor området er knyttet til faste tilskudd og forutsigbare tjenester som kulturmidler, kino og kulturvern. Utover dette er det spart inn på arrangementer der kommunen selv har en økonomisk rolle som nasjonaldagen og hedersaften. Det er også brukt noe mindre på annonsering og markedsføring i 2024.

Innenfor næringsområdet er også mye bundet i flerårige avtaler, mens næringsutvalgets ramme varierer mer fra år til år. For 2024 var det få næringsstønader og det ble derfor brukt mindre av næringsfondets avkastning enn budsjettet.

Teknisk Drift har gjennom hele året hatt fokus på å redusere kostnader: Det har ikke blitt utført noe løpende vedlikehold på kommunens bygninger, kun akutte reparasjoner. Ingen veier har fått forebyggende grusing, kun nødvendig drift har vært utført.

Posten kommunale biler (hjemmesykepleien) har vært finansiert av uteblitt vedlikehold av kommunens verdier (bygninger/ veier).

Årsmelding 2024

Vi har hatt problemer med å rekruttere renholdere, og har vært heldig å ha nok fagfolk på de andre områdene.

Lønn var feilaktig budsjettert på administrasjon. Dette blir rettet.

Arbeidet med ny E6 har tatt mye ressurser/ arbeidstid/ saksbehandling , som ikke blir kompensert med inntekter, som er i henhold til lovverket.

Nytt avløpsrenseanlegg ga stor økning i gebyr. Dette vil flate mer ut pga de største investeringene er gjort.

Diverse

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	15 217	17 235	13 000	-4 234	-32,6 %

Tjeneste	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr	Avvik i %
----------	------------------	------------------	--------------------	-------------------	------------	-----------

Kommentar til status økonomi

Merforbruket innen området har i hovedsak sammenheng med omfattende og kostbare barnevernstiltak.

Fellesområde

Kommentar til status økonomi

Det økonomiske resultatet i fellesområdet er preget av fire hovedelementer.

- Skattesvikt
- Lavere inntektsutjevning enn budsjettert
- Strøket avsetning til fond grunnet merforbruk
- Tømming av disponible fond for å dekke inn merforbruk

For øvrig vises til beskrivelse lenger opp i rapporten.

Statusinvesteringer

Investeringer 2024 – 2027

Status pr 31.12.2024

Rød tekst= vedtatt i budsjettet for 24.

Samfunnsutvikling og Drift

Investeringsbudsjettet bærer preg av at det har vært lite investeringer i vedlikehold av de bygde verdier. Overvekten av investeringene ble gjort på 1980-tallet (dvs 50 år siden) og disse har stått stille i forhold til utviklingen i samfunnet. Store investeringer venter innen vann- og avløpssektoren (som regnes som samfunnskritisk område). Vi har også store etterslep i fht vedlikeholdet som skal til for å klare å holde opprinnelig standard. Forfallet har gått så langt på en del bygrg/ tekniske installasjoner at disse anbefales sanert fordi nytteverdien ikke står i samsvar med investeringene.

Investeringer/ prosjekt i 1000 kr

Prosjekt-nr +	Prosjekt navn	Status pr. 31.12.24	2024	2025	2026	2027	2028
Elements- sak							
40006	Bredbåndsutbygging, egenandel (sentraladmin) (budsjett næring 130.000 - ikke brukt)	406 er brukt ferdig	1.000	700	(1.250)	(1.250)	
60102 2023/1994	Nytt arbeidssenter, Ombygging etter høst 2024 Nye Veier kjøpt eksisterende bygg fra 01.01.25, Kontrakt skrevet med Rennebu Dører om overtakelse.	Arbeidssenter solgt- Utsatt beslutning på nytt	310	3.000			
60105	Trondskogen boligfelt del 3 – veg/ infrastruktur	Ferdig	6.000				
60418	Brannstasjon	Ferdig	58 775				

Årsmelding 2024

2023/642							
60428	LED-belysning og ENØK-tiltak Skifte i alle kommunale bygg til LED; skole, bhg, helse	Gjennomført	350	500	500	500	
60290 2024/865	Oppgradering av leiligheter i egenregi 4 stk i 24 Oppgradering av leiligheter utvendig; dør, vindu, etterisolering. forutsetter 50% egenandel.	Arbeid og investering overført til 2025	2700	1.400	1.400	1.400	
	Tilbygg Joveien v/ evt. Samlokalisering 2 leiligheter med fellesarealer	Tilbygg flyttet til Løkkjabbakk-veien bofellesskap – utføres 2025		6.000			
	Oppgradering av skoleplassen, Berkåk Fjerning av ødelagt asfalt + to oljetanker	Utsatt til sommeren 2025	600	600 ??			
	Oppgradering av uteområde Vonheim (Gangvei til Vonheim bhg/)	Ferdig	100				
60430	Oppgradering formålsbygg	Gjennomført	400	400			

Årsmelding 2024

	(Myrvn 2 (AIK)						
30107	Oppgradering sykehjemmet/ boligavd.	Gjennomført 2025	2.176				
2024/869							
60107	HSD ønsker omregulering av Trondskogen boligfelt	Ikke gjennomført	200				
	Bibliotek, nytt lånesystem Er utsatt siden 2020	Gjennomføres i 2025		120			
60538	Ny traktor	ferdig	1 700				
	Dagsturhytta, Fylkeskommunen Rennebu kommune har søkt om å motta gratis hytte på ca 60m2	Ikke gjennomført	350				
40701	Innfallsport i Trollheimen Samarbeid med områdevernstyret, dele på kostnader	Ikke gjennomført	100	100	350		
	Hæverbrua (Gamle Kongevei) prosjektering Rehabilitating se hovedplan Veg	Planlegges i 2026			100	2.400	
	Stamnesbrua (Stamnan) forprosjekt Rehabilitering- se hovedplan veg	Planlegges i 2025		100	6.650		
60723	Oppgradering veistandard	Midler brukt opp	2.000	3.000	3.000	3.000	

	(Grusing/ forberedelse til asfaltering						
60610	(selvkost) Utskifting av felleskummer til Vann og avløpskummer Reguleringsventil, nødstrøm vannverk,, adgangskontroll Gamle Berkåsmoen renseanlegg må saneres Dette må saneres	Ny reduksjonskum ferdig.	6 700	500 500	500 500		
60611	Nytt Høydebasseng, Mjuklia (selvkost- vann) Nødvendig kvalitetsheving, samt øke kapasiteten	Under arbeid – ferdigstilles i 2025	13 400				
60652	Avløpsanlegg Berkåk	Ferdig	1 500				
	Oppgradering av Ulsberg vannverk (selvkost) Pålegg etter tilsyn, Mattilsynet	Utsatt til 2026-27	4.000				
	Oppgradering av Havdal vannverk (selvkost)	Utsatt	0	1.800			
	Ombygging ledningsnett i fbm Nye Veiers utbygging (selvkost)	Ombygging gjennomført		2.500			
60609	Reservevannskilden/ tilkobling høydebasseng (selvkost)		350	10.000			

Årsmelding 2024

	Høydebasseng, Mjuklia (selvkost) Tilpasninger til nytt	2025 Anbud klart		5.000			
	Ombygging Granliveien pumpestasjon (selvkost) Tilpasses ny tilkobling til sentrum/ høydebasseng	2025 Byggesøknad sendt.		1.000			
	Adgangskontroll (selvkost) Krav fra Mattilsynet ifht vannverkene			250			
	Innset vannverk HB (selvkost) Prosjektering av nytt høydebasseng			300			
	Innsetvannverk HB (selvkost) Oppgradering høydebasseng			3.300			
	Nødstrøm, vannverk (selvkost) Med UV-filter montert, må ha nødstrømsaggregat				200		
	Adgangskontroll, sikring (selvkost) Innset vannverk				250		
	Grindal vannverk og (selvkost) høydebasseng			500	3.600		

	Oppgradering av vannverket						
	Ulsberg avløpsrenseanlegg (selvkost) Nytt renseanlegg må bygges.					12.000	
	Anslag forskuttering av VA til næringsarealet/ NV					12.000	
60429	Søppelhus må oppføres for å samle sortert søppel fra kommunenes formålsbygg.	Gjennomføres vår 2025	100	500			
40002	Skilt: utarbeiding av plan og oppsetting Planen utarbeides i egenregi i 2025	Planlegging utsatt til 2025		500	500	400	
MP-15	Digitalisering av kart Flyging for oppdatering av kart	Gjennomføres 25/26		160	160		
	Joveien bofellesskap - Enøk-tiltak	Tilskudd mottatt – gjennomføres i 2025		1.378.650			
	Løkkjbakkveien bofellesskap Tilbygg fellesareal og 2 leiligheter			11.000			
	Sum investeringer			45.680	12.510	29.050	